

STRATEGI FÖR SVERIGES UTVECKLINGSSAMARBETE FÖR GLOBAL JÄMSTÄLLDHET OCH KVINNORS OCH FLICKORS RÄTTIGHETER 2022–2026

INRIKTNING

Målet för svenskt internationellt bistånd är att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Utvecklingssamarbetet ska ta sin utgångspunkt i principerna om bistånds- och utvecklingseffektivitet liksom i Agenda 2030, Addis Ababa Action Agenda och Parisavtalet. Jämställdhet och kvinnors och flickors egenmakt är en förutsättning för att genomföra Agenda 2030 och bidra till de globala målen, men är också ett mål i sig (mål 5). Strategin är en så kallad mervärdesstrategi och ska komplettera befintligt jämställdhetsarbete inom andra strategier och inom Sida.

Strategin gäller perioden 2022–2026 och omfattar för Sida sammantaget 1300 miljoner kronor. Insatser inom ramen för denna strategi finansieras i enlighet med villkor för anslagsposten 34 i regleringsbrev avseende Styrelsen för internationellt utvecklingsarbete (Sida) för respektive verksamhetsår.

Sidas verksamhet ska bidra till följande mål:

Global jämställdhet och alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna genom att:

1. Genomföra, stärka och försvara globala normativa ramverk för jämställdhet och alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna.
2. Motverka diskriminering och könsstereotypa normer, attityder och beteenden.
3. Motverka alla former av könsrelaterat våld och skadliga sedvänjor.
4. Stärka förutsättningar för kvinnorättsorganisationer och feministiska rörelser att verka oberoende och långsiktigt samt öka trygghet och säkerhet för kvinnorättsförsvarare samt för aktörer och organisationer som verkar för jämställdhet och alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna.
5. Öka tillgång till och användande av statistik uppdelad på kön och ålder, jämställdhetsanalys och jämställdhetsforskning.
6. Stärka metod- och kapacitetsutveckling för jämställdhetsarbete.

KONTEXT

EN RÄTTVIS OCH HÅLLBAR global utveckling, klimatomställning och fattigdomsminskning kan inte uppnås utan jämställdhet och att kvinnor och flickor i all sin mångfald kan åtnjuta mänskliga rättigheter. Jämställdhet är också centralt för demokrati, fred och säkerhet. Det globala normativa ramverket för jämställdhet och kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna omfattar olika internationella deklarationer och konventioner som bland annat FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, FN-konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor (CEDAW), deklarationerna och handlingsplanerna från FN:s kvinnokonferens respektive befolkningskonferens och uppföljande konferenser, samt FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 och efterföljande resolutioner. Ytterligare utgångspunkter för global jämställdhet genom miljö- och klimatperspektivet är bland annat Klimatkonventionen med Parisavtalet och dess åtgärdsplan för jämställdhet samt konventionen för biologisk mångfald.

Genomförandet av Agenda 2030 ska genomsyras av ett rättighets- och jämställdhetsperspektiv. Principen om att inte lämna någon utanför sätter de mest marginaliserade och utsatta människorna som lever i fattigdom och förtryck, inte minst kvinnor, flickor och hbtqi-personer, i fokus och tydliggör vikten av att beakta olika samverkande maktstrukturer och former av diskriminering.

TROTS FRAMSTEG ÖVER TID har det globala arbetet med jämställdhet och kvinnors och flickors åtnjutande av mänskliga rättigheter de senaste åren präglats av bakslag. Covid-19 pandemin och dess konsekvenser har haft en negativ påverkan på global jämställdhet. Det förändrade säkerhetsläget och klimatkrisen har förvärrat förutsättningarna för jämställdhetsarbete. Ifrågasättande av globala och regionala normativa ramverk och internationella åtaganden om jämställdhet och mänskliga rättigheter, inte minst vad gäller sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), utgör hinder och utmaningar för arbetet. Detta omvärldsläge tillsammans med ett krympande demokratiskt utrymme och i vissa fall bristande finansiering begränsar också kvinnorrättsorganisationers och kvinnorrättsförsvarens möjligheter att agera oberoende och därmed att bidra till samhällsutvecklingen. Evidens visar att kvinnorrättsorganisationer är centrala aktörer för att driva på genomförandet av globala normativa ramverk, för nationellt jämställdhetsarbete och för att motverka diskriminering samt för att nå ut till de mest utsatta och marginaliserade kvinnorna och flickorna som lever i fattigdom och förtryck, inte minst relaterat till arbetet mot könsrelaterat våld och för SRHR.

KVINNORS OCH FLICKORS TILLGÅNG till ekonomisk och politisk makt och inflytande är en fortsatt stor utmaning och diskriminerande lagstiftning kvarstår i många länder. Brist på ekonomiska rättigheter och resurser begränsar utvecklingen. Detta gäller bland annat ägande och arvsrätt, tillgång till utbildning och möjlighet att slutföra studier, kvinnors situation på arbetsmarknaden samt tillgång till sociala trygghetssystem, inte minst barnomsorg. Kvinnors och flickors utsatthet tenderar att öka i kris och konflikt och av klimatförändringarna. Men det är också tydligt att kvinnors och flickors kunskap, deltagande och ledarskap, inklusive möjligheten till representation och deltagande i nationella och internationella beslutsprocesser, är betydelsefullt för att identifiera och genomföra hållbara lösningar och konfliktlösning. Könsstereotyper, policyer, normer och beteenden vad gäller kvinnors och flickors,

mäns och pojkars samt om hbtqi-personers roll och ställning, hindrar jämställdhet och åtnjutandet av mänskliga rättigheter samt motverkar en hållbar utveckling. Därför är även mäns och pojkars engagemang och ansvar för jämställdhet centralt.

KÖNSRELATERAT VÅLD är ett allvarligt uttryck för förtryck och ett stort hinder för kvinnors och flickors åtnjutande av de mänskliga rättigheterna samt hindrar samhälls- och hållbar utveckling. Könsrelaterat våld, vilket innefattar våld i nära relationer, sexuellt våld, människohandel för sexuella ändamål, utnyttjande i prostitution samt skadliga sedvänjor som barnäktenskap och tidiga och påtvingade äktenskap, hedersrelaterat våld och förtryck och kvinnlig könsstympning, finns fortsatt i alla samhällen och sammanhang samt ökar ofta i krig, kris och konflikt. Till exempel har det könsrelaterade våldet ökat som följd av Covid 19-pandemin och dess konsekvenser, vilket än tydligare också har belyst kopplingen till ekonomisk jämställdhet. Könsrelaterat våld drabbar även hbtqi-personer som uppfattas avvika från könsstereotypa normer och beteenden.

Ökad tillgång till, och användande av, köns- och åldersuppdelad statistik, jämställdhetsanalys och jämställdhetsforskning bidrar till att förstå och belysa kvinnors och flickors situation i olika sammanhang och för uppföljning av jämställdhetsåtaganden. Forskning, statistik och analys ska ligga till grund för att utveckla metoder och arbetssätt, till exempel vad gäller jämställdhetsintegrering och -budgetering.

SVERIGE ÄR EN LEDANDE GLOBAL AKTÖR vad gäller jämställdhet och alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna och detta aktörskap har förstärkts genom den feministiska utrikespolitiken. Sverige har en hög trovärdighet och ett långvarigt engagemang. I jämställdhetsarbetet behövs också flexibilitet och innovation. Sverige behöver fortsätta bygga och fördjupa såväl breda nätverk som strategiska samarbeten. Den globala kraftsamlingen genom UN Women's Generation Equality-initiativ är viktig för samverkan i jämställdhetsarbetet mellan länder, multilaterala aktörer och civilsamhället inklusive privata sektorn. Sverige är en av ledarna för koalitionen för ekonomisk jämställdhet och driver frågor om arbete mot diskriminerande lagstiftning, för sociala och ekonomiska reformer för jämställdhet inklusive sociala trygghetssystem, en jämställd arbetsmarknad samt en feministisk handelspolitik.

VERKSAMHET

SIDA SKA GENOMFÖRA, FÖLJA UPP OCH REDOVISA verksamheten i linje med vad som föreskrivs i regeringens riktlinjer för strategier inom svenskt utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd (UD2017/21053). I riktlinjerna framgår bland annat att verksamheten aktivt ska styras mot målen samt att faktiska resultat följs upp utifrån målen. Den årliga strategirapporten ska vara övergripande och bland annat innehålla en redovisning, analys och bedömning av resultaten av verksamheten i förhållande till angivna mål. Resultatinformation ska användas för beslutsfattande, lärande, ansvarsutkrävande och för att säkerställa transparens gentemot allmänheten. Uppföljningen ska ge tillförlitlig och användbar information om resultat på såväl kortare som längre sikt genom både kvalitativ och kvantitativ information, där så är möjligt. Resultatuppföljning ska i första hand svara på frågan om verksamheten gjort skillnad, hur och

för vem. Uppföljningen ska med utgångspunkt i de förutsättningar som finns svara på i vilken omfattning utvecklingssamarbetet gjort skillnad.

SVERIGES UTVECKLINGSSAMARBETE ska vara relevant och effektivt. I genomförandet ska ett globalt mervärde prioriteras, men verksamhet som kan hänföras till en enskild region kan också förekomma. Globala insatser utgörs av stöd som ska bidra till att prioriterade svenska frågor får genomslag och påverkar den internationella normativa policyutvecklingen inom strategins områden. Verksamhet på global och regional nivå som länkar ihop arbetet med den internationella normativa agendan på nationell och lokal nivå ger förutsättningar till ett helhetsperspektiv, komplementaritet och samverkan. Stöd via multilaterala organisationer, så kallad multi-bi, ska vara förenligt med svenska prioriteringar och förhållningssätt i samarbetet med de multilaterala organisationerna. De internationellt överenskomna principerna för bistånds- och utvecklingseffektivitet ska tillämpas. Vikten av transparens och minskad korruption ska integreras i hela verksamheten.

SIDA SKA SÄKERSTÄLLA ska sätta det finns en helhetssyn på det samlade svenska stödet inom det tematiska området i genomförandet. Strategin är en mervärdesstrategi och verksamhet ska komplettera befintligt jämställdhetsarbete inom andra strategier och inom myndigheten, inte ersätta detta. Verksamhet inom strategin ska kunna stärka och hitta synergier med verksamhet inom andra strategier och vid behov bidra med innovativ och katalytisk verksamhet som sedan kan tas över av andra strategier.

Verksamheten ska bidra till att genomföra och stärka det globala normativa ramverket för jämställdhet och alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. Verksamheten ska bidra till att motverka diskriminering och könsstereotypa normer, attityder och beteenden samt motverka alla former av könsrelaterat våld och skadliga sedvänjor. Verksamheten ska ha ett rättighets-, intersektionellt och livscykelperspektiv.

Att centrala förändringsaktörer som kvinnorrättsförsvarare, kvinnorrättsorganisationer, feministiska rörelser och andra organisationer som arbetar med jämställdhet kan ha en oberoende roll, inflytande samt kan verka långsiktigt är en förutsättning för att uppnå jämställdhet och ansvarsutkrävande på alla nivåer och verksamheten ska därför bidra till detta. Verksamheten ska stödja globalt och regionalt arbete med utveckling av metoder, köns- och åldersuppdelad statistik, jämställdhetsanalys och jämställdhetsforskning. Den kunskap som genereras utgör en viktig grund för genomförandet av Agenda 2030. För att bedriva ett rättighets- och evidensbaserat jämställdhetsarbete och påverkansarbete, finns behov av att fortsätta utveckla metoder för jämställdhetsarbete, inklusive jämställdhetsintegrering. Verksamhetens inriktning utgör utgångspunkt för val av samarbetspartner och samarbetsformer. Ett brett och transformativt jämställdhetsarbete involverar en bredd av aktörer. Förutom kvinnorrättsorganisationer, feministiska rörelser och andra organisationer som arbetar med jämställdhet kan andra aktörer, som till exempel akademiska institutioner, trossamfund, kulturlivets aktörer, fackföreningar och näringsliv, engageras och inkluderas i dialoger och samarbeten för jämställdhet. Män och pojkar som aktörer för jämställdhet är relevant i genomförandet. Katalytisk och innovativ verksamhet ska uppmuntras.

EN AKTIV SAMORDNING OCH SAMARBETE med EU:s verksamhet ska eftersträvas. Den svenska resursbasen, inklusive svenska erfarenheter, kompetenser och nätverk inom olika samhällssektorer, ska beaktas i genomförandet (när detta är relevant). För att uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna krävs framsteg inom samtliga områden inom jämställdhetsarbetet.

